

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

Február

02

NOVINKY Z EÚ

EURÓPSKY PLÁN NA BOJ PROTI RAKOVINE: NOVÉ OPATRENIA NA ZLEPŠENIE PRÍSTUPU K PREVENCIÍ A LIEČBE RAKOVINY

Európska komisia otvorila sériu nových iniciatív, ktoré predstavujú dôležitý krok na zlepšenie prístupu k prevencii, včasnému zisteniu, liečbe a starostlivosti o onkologických pacientov. Práve v týchto oblastiach existujú medzi členskými štátmi EÚ značné rozdiely. Rôzne prístupy ovplyvňujú aj odhadovanú mieru výskytu rakoviny krčka maternice a miery úmrtnosti (v roku 2020 boli rozdiely v rámci EÚ osemnásobné). Tieto veľké rozdiely možno vysvetliť rozdielmi v prevalencii ľudského papilomavírusu (HPV) a v politikách

očkovania a skríningu rakoviny krčka maternice v krajinách EÚ. Hlavným cieľom európskeho plánu na boj proti rakovine je znižovanie nerovností pri všetkých štádiách tohto ochorenia.

Komisia v rámci plánu EÚ na boj proti rakovine spúстила štyri nové opatrenia, ktorými chce podporiť členské štáty pri riešení nerovností, zlepšiť skríning a očkovanie proti HPV a podporiť ľudí, ktorí rakovinu prekonal:

- Register nerovností v oblasti onkologických ochorení pomôže identifikovať trendy a

- rozdiely medzi členskými štátmi a regiónmi. Register bude usmerňovať investície a intervencie na úrovni EÚ, vnútroštátnej i regionálnej úrovni.
- Odporúčanie Rady o skrínin-

gu z roku 2003 bude aktualizované na základe informácií získaných z výzvy na predloženie faktických podkladov na účely skríningu rakoviny.

- Spoločné opatrenie v oblasti očkovania proti HPV podporí členské štáty pri zvyšovaní informovanosti a povedomia verejnosti o HPV a pri propagácii zvyšovania zaočkovanosti.
- Sieť EÚ pre mladých, ktorí prekonal rakovinu pomôže posilniť dlhodobú následnú starostlivosť o onkologických pacientov na vnútroštátnej i regionálnej úrovni.

EURÓPSKA INICIATÍVA OBČANOV: KOMISIA SA ROZHODLA ZAREGISTROVAŤ INICIATÍVU O EURÓPSKOM FUTBALE A ŠPORTE

Európska komisia rozhodla o registrácii európskej iniciatívy občanov s názvom **Vyhradjme na ihrisku**. Organizátori iniciatívy vyzývajú Komisiu, aby chránila európsky model športu „založený na hodnotách, solidarite, udržateľnosti a otvorenej súťaži“. Od Komisie požadujú, aby prijala odporúčanie, ktorým sa stanoví rámec a usmernenia pre opatrenia členských štátov „na ochranu modelu futbalu v Európe, na uznanie spoločenskej hodnoty športu v európskej spoločnosti a osobitnej povahy športu v pravidlách hospodárskej súťaže EÚ a na posilnenie vízie EÚ a dlhodobej politiky týkajúcej sa budúcnosti a riadenia európskeho športu“. Keďže žiadosť o registráciu európskej iniciatívy občanov spĺňa formálne podmienky stanovené v príslušných právnych predpisoch, Komisia sa domnieva, že je právne prípustná. Komisia v tomto štádiu neanalyzovala vecnú stránku tejto iniciatívy. Po dnešnej registrácii môžu organizátori v najbližších šiestich

mesiacoch začať proces zbierania podpisov. Ak európska iniciatíva občanov získa do jedného roka milión vyhlásení o podpore pochádzajúcich aspoň zo siedmich

rôznych členských štátov, Komisia sa k nej bude musieť vyjadriť. Svoje rozhodnutie, či sa žiadosťou bude alebo nebude zaoberať, musí Komisia odôvodniť.

DIGITÁLNA SUVERENITA: KOMISIA NAVRHUJE AKT O ČIPOCH S CIEĽOM RIEŠIŤ PROBLÉM NEDOSTATKU POLOVODIČOV

Európska komisia navrhla súbor opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok do EÚ a posilnenie jej pozície technologického lídra v oblasti polovodičových technológií a aplikácií. **Európsky akt o čipoch** posilní konkurencieschopnosť a odolnosť Európy a pomôže dosiahnuť digitálnu aj zelenú transformáciu. Akt EÚ o čipoch stavia na silných stránkach Európy – svetových výskumných a technologických organizáciách a sieťach, ako aj na fakte, že náš kontinent je sídlom množstva priekopníckych výrobcov zariadení – a aj naďalej bude riešiť pretrvávajúce nedostatky. Cieľom aktu je zabezpečiť prosperitu odvetvia polovodičov od výskumu až po výrobu a odolný dodávateľský reťazec. Spolu s členskými štátmi a medzinárodnými partnermi sa vďaka nemu zmobilizujú verejné a súkromné investície vo výške viac ako 43 miliárd EUR a stanovia opatrenia, vďaka ktorým bude možná prevencia, príprava, predvídanie a rýchla reakcia na akékoľvek narušenie dodávateľských reťazcov v budúcnosti. Umožní EÚ splniť cieľ, ktorým je zdvojnásobenie súčasného podielu na trhu **do roku 2030 na 20 %**. Vďaka **európskemu aktu o čipoch** bude mať EÚ po-

trebné nástroje, zručnosti a technologické schopnosti na to, aby sa stala lídrom v tejto oblasti, a to aj nad rámec výskumu a technológií dizajnu, výroby a balenia pokročilých čipov. Zároveň si zabezpečí dodávky polovodičov a zníži závislosť.

Jeho základnými zložkami sú:

- Iniciatíva Čipy pre Európu, v ktorej sa združia zdroje Únie, členských štátov a tretích krajín pridružených k existujúcim programom Únie, ako aj zdroje zo súkromného sektora, a to prostredníctvom posilneného spoločného podniku pre čipy, ktorý vznikne strategickým preorientovaním súčasného spoločného podniku pre kľúčové digitálne technológie.
- Nový rámec na zaistenie bezpečnosti dodávok formou prilákania investícií a zvýšenia výrobných kapacít, ktoré sú veľmi potrebné na to, aby sa darilo inováciám v oblasti vyspelých uzlov či ino-

vatívnych a energeticky účinných čipov.

- Fond pre čipy, ktorý uľahčí prístup startupov k financovaniu pomôže im tak zdokonaľiť inovácie a prilákať investorov.
- Koordinačný mechanizmus medzi členskými štátmi a Komisiou na monitorovanie ponuky, odhadovanie dopytu a predvídanie nedostatku polovodičov.

Komisia okrem toho navrhuje spravodlivé **odporúčanie** pre členské štáty. Ide nástroj s okamžitou účinnosťou, ktorý umožní ihneď spustiť koordinačný mechanizmus medzi členskými štátmi a Komisiou. Členským štátom je adresovaná výzva, aby v súlade s odporúčaním začali bezodkladne s koordinačným úsilím, a mohli tak lepšie pochopiť aktuálny stav hodnotového reťazca polovodičov v celej EÚ, predvídať možné narušenia a prijať nápravné opatrenia na prekonanie súčasného nedostatku, až kým nebude prijaté nariadenie. Bude potrebné, aby Európsky parlament a členské štáty prerokovali návrhy Komisie týkajúce sa európskeho aktu o čipoch v rámci riadneho legislatívneho postupu. Keď sa tak stane, bude nariadenie priamo uplatniteľné v celej EÚ.

ŠTÁTNA POMOC PRE SLOVENSKO: KOMISIA SCHVÁLILA OPATRENIE VO VÝŠKE 151 MILIÓNOV EUR NA PODPORU VÝSTAVBY DVOCH DIELNÍ LAHKEJ ÚDRŽBY PRE OSOBNÉ VLAKY

Európska komisia schválila v rámci pravidiel EÚ o štátnej pomoci slovenskú schému pomoci vo výške 151 miliónov eur pre etablovaného železničného dopravcu ZSSK na výstavbu dvoch dielní ľahkej údržby pre osobné vlaky v Košiciach a Žiline. Ľahká údržba zahŕňa každodennú/častú údržbu, ktorá si nevyžaduje odstavenie vozidla z prevádzky, ako je napr. čistenie vozidiel, dopĺňanie vody alebo drobné opravy. Komisia posúdila opatrenie podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci, najmä podľa **článku 93** Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), pokiaľ ide o koordiná-

ciu dopravy. Komisia zistila, že toto opatrenie je nevyhnutné a primerané na podporu presunu osobnej dopravy z cestnej na železničnú, čím sa posilní ochrana životného prostredia a prispeje k odstráneniu preťaženia ciest. Takisto konštatovala, že opatrenie má „stimulačný účinok“, keďže príjemca by v prípade neexistencie verejnej podpory investíciu nerealizoval. V súlade s predchádzajúcou podporou výstavby troch dielní ľahkej údržby v Nových Zámkoch, vo Zvolene a v Humennom, ktorú Komisia schválila v roku **2017** podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci, Slovensko po-

nútko záväzky, ktorými chce zabezpečiť, že uvedená pomoc nebude brániť rozvoju hospodárskej súťaže na slovenskom trhu železničnej dopravy, pokiaľ ide o prístup k zariadeniam na ľahkú údržbu. Najmä po počiatkovej fáze výstavby sa vlastníctvo dielní prevedie na účelovo vytvorený podnik, ktorý zriadi ministerstvo dopravy a výstavby. Prevádzku dielní bude spočiatku vykonávať ZSSK, ale v budúcnosti ju prevezmú železničné dopravné spoločnosti s najvyšším objemom služieb osobnej dopravy v rámci zmlúv o službách vo verejnom záujme. Slovensko sa okrem toho

zviazalo, že k dielňam zabezpečí rovnaký a nediskriminačný prístup. Tento záväzok sa bude vzťahovať na všetky železničné dopravné spoločnosti prevádzkujúce dielne. Na základe uvedeného Komisia dospela k záveru, že opatrenie prispeje ku koordinácii dopravy a uľahčí presun nákladnej dopravy z cestnej na železničnú v súlade s cieľmi politiky EÚ vrátane cieľov stanovených v **Európskej zelenej dohode** bez toho, aby sa neprimerane narušila hospodárska súťaž na jednotnom trhu. Komisia preto schválila schému pomoci podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci.

VESMÍR: EÚ ZAVÁDZA SYSTÉM SATELITNEJ KONEKTIVITY A ZLEPŠUJE MANAŽMENT VESMÍRNEJ PREVÁDZKY

EÚ plní svoje vesmírne ciele cez dve iniciatívy – návrh nariadenia o bezpečnej vesmírnej konektivite a spoločné oznámenie o prístupe EÚ k manažmentu vesmírnej prevádzky. Vesmírne technológie zásadne uľahčujú náš každodenný život a prispievajú k digitálnejšej, zelenejšej a odolnejšej budúcnosti našej planéty. Vesmírny program EÚ ako vesmírnej veľmoci už dnes poskytuje cenné údaje a služby pre široké každodenné využitia od dopravy, poľnohospodárstva, až po reakcie na krízu či boji proti zmene klímy. Ak však chceme naďalej slobodne využívať výhody, ktoré vesmír prináša, politika EÚ sa musí zoči-voči novým výzvam a stúpajúcej

medzinárodnej konkurencii neustále vyvíjať a prispôbovať. Dnešné iniciatívy pomôžu zachovať efektívnosť a bezpečnosť našich súčasných aktív a zároveň rozvíjať špičkové európske vesmírne technológie, ktoré budú slúžiť našim občanom a hospodárstvu.

Bezpečná vesmírna konektivita: Touto iniciatívou sa ďalej posilní konkurencieschopnosť vesmírneho ekosystému EÚ, keďže nová infraštruktúra by priniesla hrubú pridanú hodnotu (HPH) 17 – 24 miliárd eur a ďalšie pracovné miesta vo vesmírnom priemysle EÚ. Európska komisia predložila ambiciózný plán vytvorenia bezpečného vesmírneho komunikačného systému EÚ, ktorý:

- dlhodobo zabezpečí nepretržitý celosvetový prístup k bezpečným a nákladovo efektívnym službám satelitnej komunikácie; bude podporovať ochranu kritických infraštruktúr, dohľad, vonkajšie činnosti, krízové riadenie a aplikácie, ktoré sú rozhodujúce pre hospodárstvo, bezpečnosť a obranu členských štátov;
- umožní súkromnému sektoru poskytovať komerčné služby, cez ktoré sa môžu všetci občania a podniky v Európe dostať k rozšírenému, spoľahlivému a rýchlemu pripojeniu, a to aj v mŕtvych komunikačných pásmach, a zabezpečí súdržnosť medzi členskými štátmi.

Manažment vesmírnej prevádzky: Cieľom je vypracovať konkrétne iniciatívy vrátane operácií a právnych predpisov na podporu bezpečného, chráneného a udržateľného využívania vesmíru a zároveň zachovať strategickú autonómiu a konkurencieschopnosť priemyslu EÚ. Prístup EÚ sa zameriava na štyri prvky:

- posudzovanie civilných a vojenských požiadaviek manažmentu vesmírnej prevádzky a jeho vplyv na EÚ;
- posilnenie a ďalšie zlepšenie našej technologickej spôsobilosti identifikovať a sledovať kozmické lode a vesmírny odpad;
- stanovenie vhodného normatívneho a legislatívneho rámca;
- vytváranie medzinárodných partnerstiev v oblasti manažmentu vesmírnej prevádzky a aktivitu na multilaterálnej úrovni.

EÚ KOORDINUJE POSKYTOVANIE NÚDZOVEJ POMOCI UKRAJINE A JE PRIPRAVENÁ POMÔČŤ SUSEDNÝM KRAJINÁM

V nadväznosti na žiadosť ukrajinskej vlády o pomoc v oblasti civilnej ochrany Európska komisia usmerňuje ďalšie dodávky zdravotníckych pomôcok (lekárničky, ochranné odevy, dezinfekčné prostriedky) a stanov, hasiacich prístrojov, generátorov elektrickej energie a vodných čerpadel na Ukrajinu. Podporu prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblas-

ti civilnej ochrany Ukrajine už minulý týždeň ponúkli Slovinsko, Rumunsko, Francúzsko, Írsko a Rakúsko. Dodatočnú pomoc viac ako 2 miliónov položiek prislúbilo Chorvátsko, Nemecko, Taliansko, Litva, Španielsko, Dánsko a Švédsko. Komisár pre krízové riadenie Janez Lenarčič hovoril aj s ministrami Rumunska, Poľska, Maďarska a Moldavska o tom, ako im

EÚ môže pomôcť pri ochrane Ukrajincov, ktorí utekajú zo svojej krajiny. Moldavsko už včera v noci aktivovalo civilnú ochranu EÚ a požiadalo o pomoc pri riadení migračných tokov. Koordinačné centrum EÚ pre reakcie na núdzové situácie je v neustálom kontakte s ukrajinskými orgánmi a orgánmi susedných krajín s cieľom poskytovať ďalšiu pomoc.

SÚŤAŽE EÚ

PRIHLÁSTE SA DO SÚŤAŽE JUNIOR INTERNET 2022

AMAVET vyhlasuje 17. ročník jedinečnej konferenčnej súťaže JUNIOR INTERNET. Súťaž je určená žiakom základných a stredných škôl, ktorí sa aktívne zaujímajú o tvorbu webových stránok, digitálnu grafiku a dizajn, kreatívne písanie textov, tvorbu blogov alebo vlogov, tvorbu vzdelávacích projektov či programovanie aplikácií. Prihlásiť sa do súťaže môže individuálny súťažiaci alebo tím v maximálnom zložení troch autorov.

Súťažné kategórie sú:

- JuniorWEB – je určený tvorcom webových stránok. Do kategórie možno prihlásiť osobnú stránku, web firmy a inštitúcie alebo online projekt, ktorý súťažiaci vymyslel vo voľnom čase.
- JuniorDESIGN – je určený pre digitálne grafické práce. Prihlásiť možno logo, plagát, banner, firemnú identitu, dizajn produktu, digitálnu ilustráciu a animáciu, dizajn aplikácie alebo webu, grafiku školského časopisu a podobne.

- JuniorBLOG – je určený pre individuálnu tvorbu zverejnenú na webe alebo sociálnej sieti. Prihlásiť možno osobný blog, Youtube kanál, FB stránku či profil na Instagrame, na ktorom je zverejnená vaša písomná či foto/video tvorba.
- JuniorAPP – je určený pre vývojárov aplikácií. Súťažiaci môžu prihlásiť mobilnú aplikáciu pre smartfón, tablet, ale aj desktop. Aplikácia môže byť napríklad na platforme Android, iOS či Windows.
- JuniorLEARN – je určený pre vzdelávacie aplikácie a weby. Kategória je určená pre projekty využívajúce informačné technológie a zároveň využiteľné pri vzdelávaní v škole alebo vo voľnom čase.
- JuniorTEXT – je určený pre tých, ktorí radi píšú. Prihlásiť možno svoj text na vyhlásenú tému, ktorá sa mení v každom ročníku súťaže. Prihlásený text môže byť spracovaný ako esej, prejav, báseň, rozprávanie či úvaha a podobne. V spoluprá-

ci so Zastúpením Európskej komisie na Slovensku bola vyhlásená téma v kategórii JuniorTEXT: „Plán obnovy a odolnosti: Slovensko podľa mňa.“ Autori príspevku si môžu vybrať problém vo svojom okolí, regióne alebo aj v rámci celého Slovenska, do ktorého by pomyselný grant EÚ investovali. Kreativite sa medze nekladú.

Postupujúcich žiakov AMAVET pozve na finále súťažnej konferencie Junior Internet, na ktorom súťažiaci predstavujú svoje práce vo forme 3,5 minútovej prezentácie a zároveň súťažajú o hodnotné ceny. Zároveň na svoj projekt dostávajú cennú spätnú väzbu a priestor na rozvoj seba i svojho projektu. Súťaž obohacujú aj rôzne workshopy, diskusie a prezentácie.

Viac informácií a prihlasovanie žiackych projektov nájdete na <https://www.juniorinternet.sk/>.

GRANTY EÚ A SR

KREATÍVNA EURÓPA: KOMISIA VYHLASUJE PRVÉ VÝZVY NA PREDKLADANIE NÁVRHOV NA PODPORU AUDIOVIZUÁLNEHO PRIEMYSLU

Komisia uverejnila prvé tri výzvy na predkladanie návrhov v rámci podprogramu MEDIA programu Kreatívna Európa na rok 2022, na ktorý je v tomto roku z fondov EÚ k dispozícii 226 miliónov EUR. Cieľom tejto iniciatívy je podporiť oživenie audiovizuálneho priemyslu a posilniť jeho konkurencieschopnosť v Európe i na celom svete. Ďalšie výzvy sa uverejnia v nadchádzajúcich týždňoch a mesiacoch. Podprogram MEDIA programu Kreatívna Európa sa prispôbil výzvam a príležitostiam, ktoré priniesol vývoj na audiovizuálnych trhoch. Tento rok predstavil tri nové výzvy na predkladanie návrhov v oblasti: rozvoja videohier

a imerzného obsahu, sietí európskych festivalov a programu MEDIA 360° prispôbených na podporu existujúcich

odvetví, nových talentov a trhov, ako aj na podporu spolupráce medzi rôznymi sektormi. Okrem týchto úvodných výziev, ktoré pokrýva suma 41 miliónov EUR poskytovaná v rámci podprogramu MEDIA, bola uverejnená aj výzva zameraná na mediálnu gramotnosť v medzisektorovom podprograme, na ktorú je z fondov EÚ určených 2,4 milióna EUR. V rámci troch oblastí programu Kreatívna Európa sa na [portáli Komisie pre financovanie a verejné súťaže](#) uverejní niekoľko ďalších výziev. Rozpočet programu Kreatívna Európa na rok 2022 tvorí 385,6 milióna EUR, čo v porovnaní s rokom 2021 predstavuje nárast o približne 30 %.

15 MILIÓNOV EUR NA PODPORU VZDELÁVANIA UČITEĽOV PROSTREDNÍCTVOM UČITEĽSKÝCH AKADÉMII PROGRAMU ERASMUS+

Erasmus+

Komisárka Marija Gabrielová spustila prvé vybrané projekty v rámci nových učiteľských akadémií programu Erasmus+. Týchto 11 projektov bude môcť počas nasledujúcich troch rokov čerpať 15 miliónov eur z rozpočtu programu Erasmus+ a poskytnúť učiteľom príležitosti na vzdelávanie, ktoré zahŕňajú mobilitu, vzdelávacie platformy a profesijné komunity. Učiteľské akadémie programu Erasmus+ sú európske partnerstvá poskytovate-

ľov odbornej prípravy, ktoré budú rozvíjať európsky a medzinárodný rozmer vo vzdelávaní učiteľov. Tieto akadémie budú podporovať viacjazyčnosť a kultúrnu rozmanitosť, rozvíjať vzdelávanie učiteľov v súlade s prioritami EÚ v politike vzdelávania a prispievať k cieľom európskeho vzdelávacieho priestoru. Prvé vybrané projekty zahŕňajú 182 organizácií z 23 krajín. Z týchto účastníckych organizácií je 43 poskytovateľov počiatočného vzdelávania učiteľov,

24 poskytovateľov kontinuálneho profesijného rozvoja, 47 škôl odbornej prípravy a 68 zastupuje iné organizácie s príslušnými odbornými znalosťami v oblasti vzdelávania učiteľov a/alebo orgány vymedzujúce normy, kvalifikácie alebo zabezpečenie kvality pre vzdelávanie učiteľov alebo výskum. Nové návrhy na ďalšie projekty v rámci učiteľských akadémií programu Erasmus+ bude možné predkladať od 15. marca do 7. septembra 2022.

